

connexions



La constant evolució i transformació del mercat únic digital

vista prèvia >

La tecnologia és ubiqua, evoluciona constantment, i no s'atura. Aquesta rapidesa en la transformació de l'àmbit digital provoca que l'adaptació del marc legislatiu per fer front als reptes que van apareixent sigui complexa. Aquesta adequació legislativa és una de les prioritats de les institucions europees, especialment del Parlament i la Comissió. Una prioritat que també cal que ho sigui a Catalunya.



Mònica Duran

Llicenciada en dret per la Universitat Autònoma de Barcelona,
Màster executiu en diplomàcia i acció exterior per la Universitat Pompeu Fabra

@monicadanriz

El 2020 sempre quedarà associat en la nostra memòria a la crisi provocada per la Covid-19. Però aquest any també és rellevant en altres àmbits, com el relatiu a les tecnologies de la informació i la comunicació.

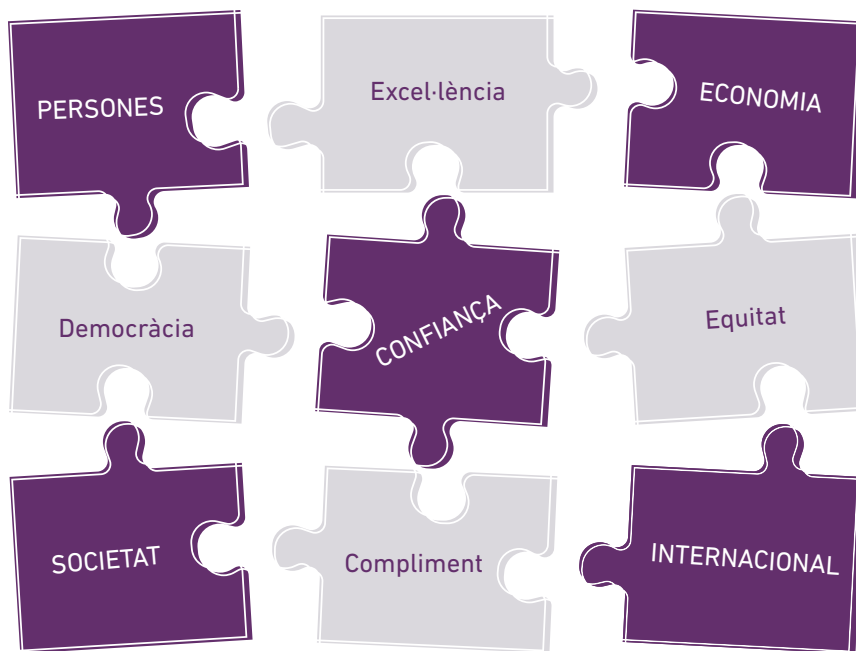
La tecnologia forma part de la nostra vida quotidiana, és un fet. És omnipresent, s'estén per tot arreu. La integració dels diferents desenvolupaments tecnològics que s'han anat succeint en els darrers deu anys han superat abastament realitats normatives tradicionalment fragmentades, així com plantejaments i estratègies basades en concepcions analògiques i estanques.

Com reconeix la Comissió Europea (CE) en el document «Shaping Europe's digital future» [Configurant el futur digital d'Europa], publicat el febrer de 2020,¹ «l'era digital es presenta com un complex trencaclosques amb moltes peces interconnectades; i com en qualsevol trencaclosques, no es pot veure tota la imatge sense ajuntar totes les peces».

¹ EUROPEAN COMMISSION «Shaping Europe's digital future».

Gràfic 1

El trencaclosques digital europeu



Font: Comissió Europea 2020.

Un trencaclosques en el qual han d'encaixar les successives innovacions tecnològiques en què hi participen i s'hi integren diferents sectors, àmbits i realitats, amb la defensa i promoció dels valors democràtics de la societat actual. La construcció d'un futur cada vegada més digital,

i que ja és present, necessita marcs i regulacions sostenibles segurs, eficients i eficaços, d'acord amb els temps, i que alhora salvaguardin els drets de les persones.

Darrere de cada piulada, de cada m'agrada, de cada contingut audio-

En l'estratègia del Mercat Únic Digital, la CE va elaborar un full de ruta amb 16 accions clau al voltant d'aquests tres pilars, que es varen iniciar entre 2015 i 2016

visual que consumim, que pengem o reenviem, de cada joc que juguem o producte que comprem en línia hi ha un entramat de normatives, legislació, codis de regulació i autoregulació. Aquesta multiplicitat de normes afecten a cada una de les baules de les diferents cadenes de valor de provisió de cada un dels serveis als quals accedim.

L'objectiu de l'article és mostrar, a grans trets, l'evolució i l'abast del concepte europeu de mercat únic digital, sota el paraigua del qual, des de fa deu anys, s'aproven normatives i es dissenyen polítiques amb l'objectiu, entre d'altres, de millorar l'accés a continguts audiovisuals responsables i a una informació veraç, de protegir les persones consumidores i usuàries de les diferents plataformes i serveis digitals, especialment els menors i els grups de risc, de contribuir als objectius de desenvolupament sostenible, de reduir els costos en les transaccions transfrontereres, així com de millorar l'eficiència de les organitzacions i administracions.

Tenint en compte l'anterior, també es duen a terme algunes propostes per a un futur immediat.

Primera etapa 2010-2019. De l'Agenda digital per Europa al Mercat únic digital

Per saber on som i cap a on anem, necessitem saber d'on venim. En el cas del mercat únic digital, tot comença als voltants de 2010. Com a sortida a la crisi econòmica i financera de 2008,² i conscients de l'impacte de la tecnologia en el conjunt de la societat, les institucions europees, especialment la CE i el Parlament Europeu (PE), varen dur a terme un seguit de documents per a consolidar una agenda digital de cara a convertir Europa en una economia sostenible i inclusiva que oferís alts nivells d'ocupació, productivitat i cohesió social.³

Les iniciatives adoptades entre el 2010 al 2012 van preparar el camí perquè el 6 de maig de 2015, la CE fes pública l'estratègia del mercat únic digital, formada per tres pilars: 1) un millor accés dels consumidors a les empreses de béns i serveis

digitals a tot Europa; 2) la creació de les condicions i els nivells adequats al terreny de joc de les xarxes digitals i els serveis innovadors; i 3) una maximització del potencial de creixement de l'economia digital.⁴ La CE va elaborar un full de ruta amb setze accions clau al voltant d'aquests tres pilars, que es varen iniciar entre 2015 i 2016. Així mateix, la CE instaura, el 2015, l'Índex d'Economia i Societat Digital,⁵ per a fer un seguiment del rendiment i l'evolució digital dels estats membres de la UE.

En resposta a l'estratègia de mercat únic digital de la CE, el PE va adoptar el 19 de gener de 2016, la resolució «Cap a una Llei sobre el mercat únic digital».⁶ Un any més tard, el maig de 2017, es va dur a terme la revisió a mitjà termini de les propostes relatives a l'estratègia de mercat únic digital⁷ i es comminava al PE i la Comissió a treballar conjuntament per transformar els compromisos

4 EUROPEAN COMMISSION, «Digital Single Market Strategy for Europe».

5 Ibidem.

6 EUROPEAN PARLIAMENT, «Towards a Digital Single Market Act».

7 EUROPEAN COMMISSION, «A Connected Digital Single Market for All».

2 MONTI, «A new strategy for the single market at the service of Europe's economy and society».

3 EUROPEAN COMMISSION. «Agenda Europa 2020 – A strategy for smart sustainable and inclusive growth».

Entre les prioritats d'acció política i la nova CE, destaquen les relatives a l'adaptació del Mercat Únic Digital a l'evolució de la relació de la societat amb la tecnologia

polítics en realitats tangibles. La CE finalitzava el seu mandat el novembre de 2019 amb 28 de les 30 propostes per a completar el Mercat Únic Digital acordades i dues àrees, en matèria de privacitat electrònica i de ciberseguretat, en les que encara s'estava treballant.

Es deixaven per a la propera CE qüestions com l'aplicació del Reglament general de protecció de dades; el Reglament de privacitat electrònica; l'aprovació del Codi de comunicacions electròniques, i la mobilització de les inversions públiques i privades necessàries per a la implementació de mesures d'intel·ligència artificial, de ciberseguretat, de xarxes de connectivitat 5G, de computació d'alt rendiment i competències digitals, imprescindibles per estimular la innovació i la competitivitat en una economia global basada en dades.

Segona etapa 2019-2024. El futur del Mercat únic digital

Entre les prioritats d'acció política del Parlament i la nova CE formada el 2019 i liderada per Ursula von der Leyen (1958) destaquen les relatives

a l'adaptació del Mercat Únic Digital a l'evolució de la relació de la societat amb la tecnologia. Així doncs, a les iniciatives pendents de la Comissió precedent, s'hi han d'afegir les relatives a l'aprovació del nou paquet legislatiu sobre serveis digitals, la coneguda com a Digital Services Act Package,⁸ [Llei de serveis digitals] establertes en el programa anual de treball de la CE⁹, i les anunciades a la comunicació «Configurant el futur digital d'Europa», el el *White Paper on Artificial Intelligence* [Llibre blanc sobre intel·ligència artificial],¹⁰ la comunicació «Una estratègia Europea per a les dades»,¹¹ i el març de 2020, l'Estratègia Industrial Europea.¹²

En aquests documents es determinen les prioritats estratègiques en l'àmbit digital, especialment en

matèria d'intel·ligència artificial, informàtica en el núvol i post núvol, la computació al núvol, l'internet de les coses, l'internet de les indústries, la ciberseguretat, la cadena de blocs, les tecnologies quàntiques i el 6G.

A aquests documents se'ls ha d'afegir, emmarcat en el Marc plurianual financer de la UE, el programa «Digital Europe 2021-2027»,¹³ que es troba actualment en tramitació, i d'acord amb el qual es preveu destinar 9.200 milions d'euros per a solidificar les capacitats digitals estratègiques de la UE i facilitar el desplegament ampli de les tecnologies digitals que utilitzaran la ciutadania, les empreses i les administracions públiques.

La comunicació «Configurant el futur digital d'Europa» és un dels documents més rellevants dels que la nova Comissió ha adoptat, fins al moment, en matèria digital. S'hi determinen tres objectius fonamentals: 1) la tecnologia al servei de les persones; 2) una economia justa i

8 EUROPEAN COMMISSION, «European Industrial Strategy Package».

9 EUROPEAN COMMISSION, «2020 Commission work programme - Key documents».

10 EUROPEAN COMMISSION, «White Paper on Artificial Intelligence - A European approach to excellence and trust».

11 EUROPEAN COMMISSION, «A European strategy for data».

12 EUROPEAN COMMISSION, «European Industrial Strategy Package».

13 EUROPEAN COMMISSION, «Digital Europe Programme: A proposed €8.2 billion —€9.2 billion in current prices— of funding for 2021-2027».

Juntament amb la connectivitat, la CE assenyala la ciberseguretat com a segon repte a tenir en compte per avançar en l'assoliment del mercat únic digital

Gràfic 2

L'estratègia digital de la UE per al període 2019-2024

Qui es beneficiarà de l'estratègia digital de la UE?



CADA EUROPEA I EUROPEU

La tecnologia millora la vida diària de la ciutadania



LES EMPRESES

Les empreses es creen, creixen, innoven i competeixen en termes equitatius



EL PLANETA

Les tecnologies digitals contribueixen a que la UE assoleixi la neutralitat climàtica

Què farem?



Font: Comissió Europea, 2019.

Es fa esment de la necessitat d'assegurar a l'àmbit digital el mateix nivell regulador existent en l'entorn fora de línia, així com la conveniència d'establir fiscalitats justes i adequades

competitiva; i 3) una societat oberta, democràtica i sostenible. Al voltant d'aquests tres objectius estratègics s'estableixen i es temporalitzen les diferents accions i les iniciatives clau que es pretenen dur a terme durant el període de mandat de la nova Comissió 2019-2024.

La tecnologia al servei de les persones és el primer objectiu. En aquest àmbit s'assenyala la connectivitat com l'eix fonamental per a la transformació i creixement digital. Una connectivitat fiable i segura, alimentada amb infraestructures de fibra i 5G —i la futura 6G. Per això, són necessàries inversions adequades a tots els nivells per assolir els objectius de la UE per al 2025.¹⁴ Juntament amb la connectivitat, la CE assenyala la ciberseguretat com a segon repte a tenir en compte per avançar en l'assoliment del mercat únic digital. Així mateix, la CE reitera la necessitat que, per prosperar en el mercat digital, les empreses europees han de tenir un capital humà capacitat, amb més talent femení;

així com la clarificació i millora del marc legal laboral del personal que treballa a les plataformes digitals.

En el segon objectiu, que tracta sobre una economia justa i competitiva, s'estableix com a iniciativa més rellevant l'Estratègia industrial de la UE, en la que s'exposen diverses accions per facilitar la transició cap a una indústria europea més digital, neta, circular, global i competitiva. També es fa esment de la necessitat d'assegurar a l'àmbit digital el mateix nivell regulador existent en l'entorn fora de línia, així com la conveniència d'establir fiscalitats justes i adequades.

Finalment, pel que fa al tercer objectiu —una societat oberta, democràtica i sostenible amb el medi ambient i la despesa energètica— la CE estima que la tecnologia ha d'erigir-se en un factor clau a l'hora de convertir Europa en clima neutral per al 2050. Calen regles més clares sobre la transparència, el comportament i la responsabilitat de les parts que actuen com a garants del flux d'informació i dades. El que és il·legal fora de la xarxa també ho ha de ser a la xarxa. En aquest sentit, la transfor-

mació digital també ha de servir per potenciar els valors democràtics i el respecte dels drets fonamentals de la ciutadania. Per això, la CE es compromet a presentar un Pla d'acció Europeu per la democràcia i un Pla d'acció específic per als mitjans de comunicació i el sector audiovisual.

Reptes i àmbits clau: propostes per a un futur immediat

La transversalitat dels efectes de la contínua disrupció digital confirma la necessitat de dissenyar estratègies a curt, mitjà i llarg termini amb objectius clars i definits amb l'objectiu de configurar un veritable entorn digital difusor de valors democràtics, just i socialment responsable per a tothom, motor i potenciador de sinergies culturals, econòmiques, industrials i empresarials; així com teixidor de complicitats i impulsor de xarxes, respectuós amb el medi ambient i garant de la igualtat de gènere i de les condicions personals de la ciutadania a la qual serveix.

A Catalunya, com a Europa, si tenim la determinació, la dedicació, la disciplina, la confiança i les eines ne-

¹⁴ EUROPEAN COMMISSION, «Connectivity for a Competitive Digital Single Market - Towards a European Gigabit Society».

Per a la CE, la connectivitat s'erigeix com el factor estratègic i les xarxes 5G com la resposta que proporciona el nivell de confiança, fiabilitat, seguretat, per a totes aquelles prestacions que la CE considera indispensables per als propers anys

cessàries, és factible aconseguir-ho. Per tal de fer-ho realitat, cal afrontar alguns reptes i desenvolupar i aprofundir en diferents àmbits clau.

Adopció de mesures encaminades a l'establiment, expansió i consolidació de xarxes de 5G —sense oblidar que s'ha de consolidar el 4G+ i que la futura 6G s'apropa. D'acord amb les dades de la CE, el tràfic mòbil es dobla cada dos anys, així com s'augmenta exponencialment el nombre de noves aplicacions disponibles per al públic.

El 5G hauria de proporcionar altes velocitats de transmissió de dades, una reducció considerable de la latència¹⁵ respecte al 4G no només per a les persones, sinó també per als objectes connectats —entre d'altres, la comunicació màquina a màquina-M2M. S'espera que la futura infraestructura 5G doni servei a una àmplia gamma d'aplicacions i sectors incloent-hi usos professionals —per exemple, mobilitat automatitzada

connectada, e-salut, gestió d'energia...— tot un seguit d'aplicacions que permetrà la incorporació intensiva d'intel·ligència artificial a la vida diària, així com aportarà una nova dimensió a l'emmagatzematge en el núvol —entre d'altres, la computació al núvol. Pel que fa als serveis de comunicació audiovisual, les xarxes 5G possibilitaran una experiència de visualització amplificada mitjançant dispositius de realitat virtual, així com aplicacions d'*streaming* de vídeo ultraràpides.¹⁶

Amb l'aprovació de la Directiva 2018/1972 i el Codi Europeu de Comunicacions Electròniques,¹⁷ s'estableixen els fonaments per a la inversió en xarxes 5G en l'àmbit europeu. Per a la CE, la connectivitat s'erigeix com el factor estratègic i les xarxes 5G com la resposta que proporciona el nivell de confiança, fiabilitat, seguretat, per a totes aquelles prestacions que la CE considera indispensables per als pròxims anys.

L'apagada de les xarxes 2G i 3G havia de produir-se ja a finals de 2020, però amb la crisi de la Covid-19 pot perllongar-se la seva existència, presumiblement, fins ben bé el 2022. També s'ha retardat fins a principis de 2021 la subhasta de l'espectre de la banda dels 700 MHz, clau per al desenvolupament de la tecnologia 5G i per a dur a terme l'anomenat segon dividend digital,¹⁸ fixat per Brussel·les per al 30 de juny de 2020,¹⁹ i previst a l'Estat espanyol per a la tardor de 2020. Una vegada realitzada la subhasta el pas següent ha de ser el de desplegament de les xarxes 5G. Finalment, cal tenir present que per a l'èxit d'aquest desplegament es necessitaran terminals mòbils en el mercat compatibles amb aquesta tecnologia.

Paral·lelament, caldria també aprofitar les potencialitats que ofereix la celebració a Catalunya d'esdeveniments de rellevància mundial en aquest sector, com, per exemple,

15 La latència és el temps que triga un paquet de dades a ser transmès per una xarxa; per exemple, determina, entre d'altres, el temps que triga a carregar-se una pàgina web, a enviar-se un correu electrònic, o a executar-se una acció en un videojoc en línia.

16 ITU, «5G - Fifth generation of mobile technologies»; EUROPEAN COMMISSION, «Towards 5G»; EUROPEAN COMMISSION, «5G Europe action plan».

17 EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, «Directive (EU) 2018/1972, Establishing the European Electronic Communications Code».

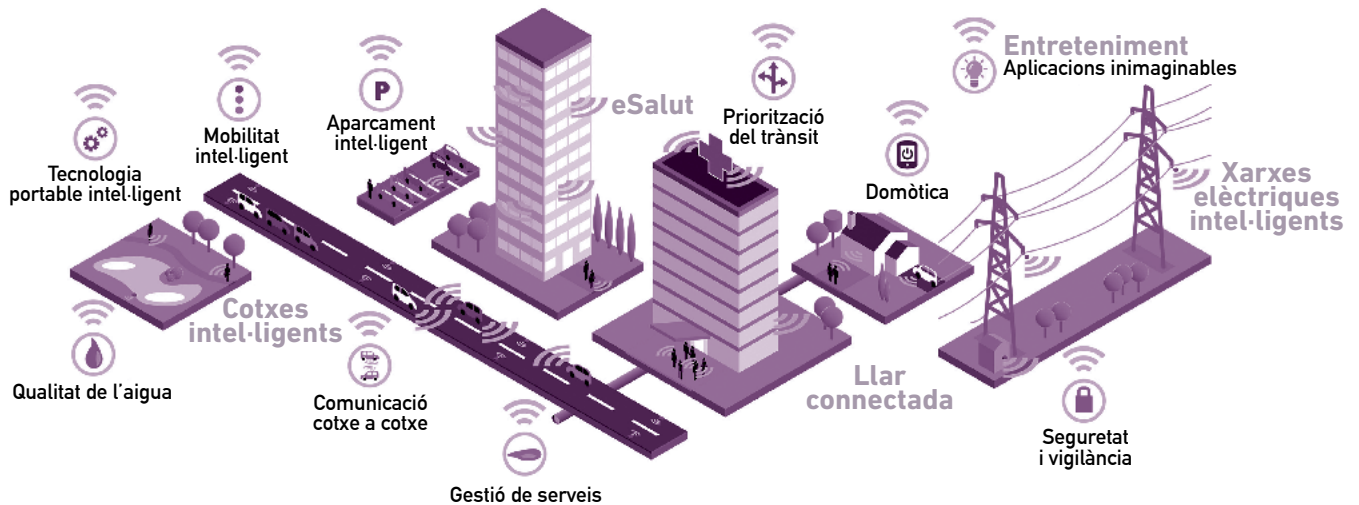
18 El dividend digital és el procés pel qual s'allibera una determinada banda de l'espectre radioelèctric per a desplegar xarxes de telecomunicacions mòbils. En el cas del segon dividend digital s'allibera espectre per al desplegament del 5G.

19 EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, «Decision (EU) 2017/899 of 17 May 2017 on the use of the 470-790 MHz frequency band in the Union».

Per al 2022 s'espera que els vídeos constitueixin el 82% del tràfic global d'internet

Gràfic 3

Què representa el 5G?



Font: Comissió Europea, 2019.

el Mobile World Congress, i teixir complicitats i establir sinergies per apropar els beneficis de les noves tecnologies a la ciutadania.

Una nova regulació per als serveis de comunicació audiovisuals. És imprescindible. Segons dades de la CE, per al 2022 s'espera que els vídeos

constitueixin el 82% del tràfic global d'internet.²⁰ Aquesta dada certifica el profund canvi d'hàbits en el consum dels continguts audiovisuals, sobretot en la franja dels joves adults —18 a 35 anys.

²⁰ EUROPEAN PARLIAMENT, «The Audiovisual Media Services Directive».

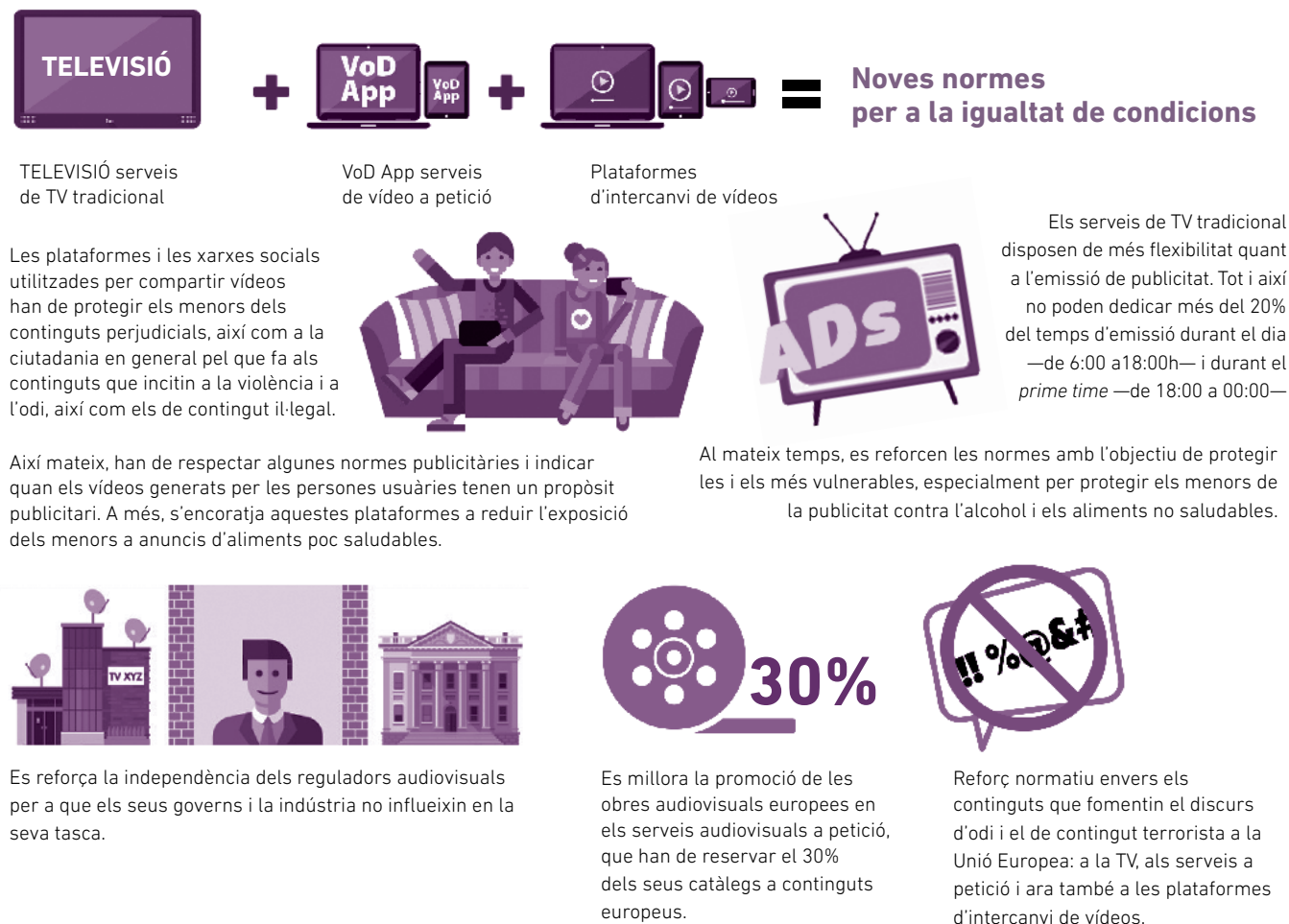
La irrupció i consolidació de nous actors globals —entre d'altres, prestadors de serveis de comunicació audiovisual sota demanda, plataformes d'intercanvi de vídeo i serveis de mitjans socials...— que compten amb ingents pressupostos per a la producció i difusió de continguts audiovisuals i la compra de drets

Se situa com a prioritat la protecció dels menors i, de la ciutadania en general, contra els continguts nocius en el món en línia, estenent l'obligació de protegir els menors també a les plataformes d'intercanvi de vídeos

Gràfic 4

Directiva de serveis de comunicació audiovisual

Un marc audiovisual revisat per al segle XXI



Font: Comissió Europea, 2019.

El model de la televisió i ràdio tradicional, ha hagut de deixar pas a serveis que organitzen els seus continguts audiovisuals mitjançant algorismes de recomanació de continguts

esportius i que competeixen per la mateixa audiència i mercat publicitari amb els prestadors tradicionals de serveis de comunicació audiovisuals, ha canviat definitivament l'ecosistema audiovisual.

El model de la televisió i ràdio tradicional, si bé encara està present en la societat, ha hagut de deixar pas a serveis que organitzen els seus continguts audiovisuals mitjançant algorismes de recomanació de continguts i/o mecanismes de publicitat personalitzada, d'acord amb l'activitat prèvia en línia de la persona usuària.

Les institucions europees han inspirat les legislacions estatals des del 1989, quan es va aprovar la Directiva de televisió sense fronteres, text que va ser actualitzat el 1997 i el 2007. El 2010 es va aprovar el text harmonitzat de la Directiva de serveis de comunicació audiovisual, la qual ha estat modificada per la Directiva 2018/1808 del PE i del Consell de 14 de novembre de 2018.²¹

21 EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, «Directive (EU) 2018/1808 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action

En l'actualització adoptada a finals de 2018, i que hauria de ser transposada als ordenaments jurídics interns abans del 19 de setembre de 2020, s'amplia l'àmbit d'aplicació substantiu de la Directiva, incorporant al seu àmbit material les plataformes d'intercanvi de vídeos i els serveis de mitjans socials; pel que fa a aquests darrers, únicament quan la seva oferta de programes i vídeos generats per les persones usuàries constitueixi una funcionalitat essencial del servei que ofereixen.²²

S'elimina el doble nivell regulador pel qual als serveis lineals —els serveis de televisió tradicionals— se'ls aplicava una regulació més estricta que als serveis sota demanda. S'instaura la coregulació i l'autoregulació com a opcions complementàries a la regulació, sobretot a l'hora d'establir

in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) in view of changing market realities».

22 El 2 de juliol de 2020, la CE va publicar les directrius relatives a l'aplicació pràctica del criteri de funcionalitat essencial de la definició de servei d'intercanvi de vídeos a través de plataforma. Per a més informació EUROPEAN COMMISSION, «Guidelines on the practical application of the essential functionality criterion of the definition of a 'video-sharing platform service' under the Audiovisual Media Services Directive».

les relacions amb les plataformes d'intercanvi de vídeos i subjectes similars, així com perquè aquestes plataformes garanteixin els drets a les persones usuàries dels seus serveis.

També es reforça el principi de país d'origen,²³ aportant més claredat a les normes d'aplicació d'aquest principi i de coordinació en cas de possibles vulneracions. A més, s'estableix com a prioritat la protecció dels menors i, de la ciutadania en general, contra els continguts nocius en el món en línia, estenent l'obligació de protegir els menors també a les plataformes d'intercanvi de vídeos, que han de posar en pràctica les mesures de protecció. Així mateix, es requereix que les plataformes adoptin mesures per protegir les persones contra la incitació a la violència o l'odi i el contingut delictiu. La reforma també fa extensibles a les plataformes d'intercanvi de vídeo les obligacions bàsiques en matèria publicitària, així com els requisits de

23 Aquest principi estableix, amb caràcter general, que els prestadors de serveis de comunicació audiovisual i les plataformes d'intercanvi de vídeos només han de complir les regles de l'Estat membre a on es trobin domiciliats.

Actualment hi ha més de 10.000 plataformes en línia a la UE les quals poden aportar moltes oportunitats a la ciutadania, però que també suposen nous riscos

transparència, per evitar supòsits de publicitat encoberta.

La nova Directiva estableix per als nous serveis de comunicació audiovisual sota demanda un percentatge del 30% de reserva d'obra audiovisual europea en els seus catàlegs de continguts. Aquests serveis hauran de garantir la deguda «prominència» i «trobabilitat» d'aquests continguts en els seus catàlegs. Aquest nou marc també reconeix la possibilitat d'imposar contribucions financeres —inversions directes o aportacions a un fons— als serveis de comunicació audiovisual, inclosos els establerts en un territori diferent del qual difonen els seus continguts, però destinats a les seves audiències estatals.²⁴

Aquestes, juntament amb una flexibilització de les normes de la pu-

blicitat televisiva, la protecció dels menors davant de comunicacions comercials audiovisuals inapropiades d'aliments amb alt contingut en greixos, sal o sodi i sucres, la consideració de l'educació mediàtica com a eina útil per empoderar i responsabilitzar la ciutadania, així com el reforç de la independència de les autoritats de regulació davant dels nous serveis audiovisuals, són els principals elements que incorpora la darrera revisió de la Directiva de serveis de comunicació audiovisual.

L'evolució del sector fa evident que caldrà, en la major brevetat possible, una nova regulació catalana dels continguts audiovisuals i els diferents actors que integren aquest sector, des d'una perspectiva del segle XXI, abandonant les concepcions, les estructures i els plantejaments analògics, i en línia amb els postulats de la UE. Entre els aspectes més rellevants a considerar dins d'aquesta revisió legislativa, s'hi trobaria el relatiu a la promoció i el foment dels continguts audiovisuals en llengua catalana, així com la seva presència, prominència i trobabilitat en els diferents dispositius, plataformes

en línia i serveis de comunicació audiovisual.

Cal tenir en compte a més, pel que fa al sector audiovisual, la necessària reorientació dels prestadors de serveis tradicionals de comunicació audiovisuals per a adaptar-se a aquest entorn digital i coexistir juntament amb els nous actors audiovisuals. Caldria estimular fórmules de cooperació internacional en l'àmbit de la producció audiovisual, així com fomentar la innovació i les iniciatives disruptives que, des de Catalunya, puguin contribuir a un millor accés, consum i difusió dels continguts audiovisuals. Tot això sense oblidar, el suport a la creació de continguts audiovisuals de qualitat fets a Catalunya.

Amb tot, cal tenir present la incidència de la Covid-19 en el sector audiovisual, especialment, pel que fa a la inversió publicitària i la producció audiovisual, i preveure, arribats al cas, mesures de suport en aquests àmbits.²⁵

24 El 2 de juliol de 2020, la CE ha publicat les directrius relatives a l'apartat 7 de l'article 13, de la Directiva de serveis de comunicació audiovisual relatives al càlcul de la proporció d'obres europees en els catàlegs a petició i a la definició de baixa audiència i baix volum de negocis. Per a més informació consultar: EUROPEAN COMMISSION, «Guidelines pursuant to Article 13(7) of the Audiovisual Media Services Directive on the calculation of the share of European works in on-demand catalogues and on the definition of low audience and low turnover».

25 Entre d'altres, EUROPEAN PARLIAMENT, «EU coordinated action to combat the COVID-19 pandemic and its consequences».

Les grans plataformes en línia són capaces de controlar cada vegada més ecosistemes en l'economia digital

Adequació de la normativa a l'àmbit digital. En els darrers deu anys s'han desenvolupat noves maneres de comunicar-se, comprar o accedir a la informació en línia. Segons dades de la CE, actualment hi ha més de 10.000 plataformes en línia a la UE.²⁶ Aquestes plataformes, de diferent mida i activitat, són només una part d'un ecosistema de serveis digitals més ampli que impulsen nous serveis, tecnologies i models de negoci; els quals poden aportar moltes oportunitats a la ciutadania, però que també suposen nous riscos.

Les grans plataformes en línia, entre d'altres, les d'intercanvi de vídeos, són capaces de controlar cada vegada més ecosistemes en l'economia digital. Aquestes plataformes ja no són uns mers subjectes passius — configuració sota la qual es va elaborar la Directiva de comerç electrònic de 2000—²⁷ sinó que juguen un paper proactiu a l'hora de moderar continguts de tota mena, de connectar les empreses amb la gent i accedir a

grans quantitats de dades que poden utilitzar per millorar o desenvolupar serveis en mercats connexos.

Cal remarcar que el marc legal de les plataformes en línia i, en general dels serveis digitals, ha estat inalterat des de l'adopció de la Directiva de comerç electrònic del 2000. Des de llavors, aquesta Directiva ha estat el marc regulador dels serveis digitals a la UE. Atès el pes de les plataformes i dels serveis digitals en la nostra vida quotidiana calen nous instruments perquè les plataformes garanteixin les llibertats i els drets en una societat democràtica. Cal repensar quin és el grau de responsabilitat de les plataformes en tots aquests fluxos d'interacció i quins són els instruments adequats per a fer una distribució justa d'aquestes responsabilitats.

En aquests moments, i després dels vint anys de vigència de la Directiva de comerç electrònic, les institucions europees estan treballant en diversos instruments que revisen i adapten al context actual el paper de les plataformes en línia. Entre d'altres, la regulació de les pràctiques comercials plata-

forma-empreses, que s'ha d'aplicar a partir del 12 de juliol de 2020,²⁸ així com les mesures per a la prevenció de la difusió de contingut terrorista en línia, en procés d'elaboració.²⁹

La principal mesura prevista per les institucions europees és la tramitació del paquet Digital Services Act. Aquest paquet de mesures bastiria dos pilars principals: a) unes regles clares sobre les responsabilitats dels serveis i plataformes digitals de cara a la protecció dels usuaris; i b) unes regles *ex ante* que cobriessin les grans plataformes en línia, condicionant les regles del joc que solen imposar a usuaris i competidors. L'objectiu de la propera regulació europea és que aquestes plataformes es comportin de manera justa, que hi hagi més opcions d'ús i que el mercat únic digital romangui competitiu i obert a les innovacions.

La proposta del paquet legislatiu Digital Services Act es troba en fase de consulta pública fins al 8 de se-

26 EUROPEAN COMMISSION, «How do online platforms shape our lives and businesses?».

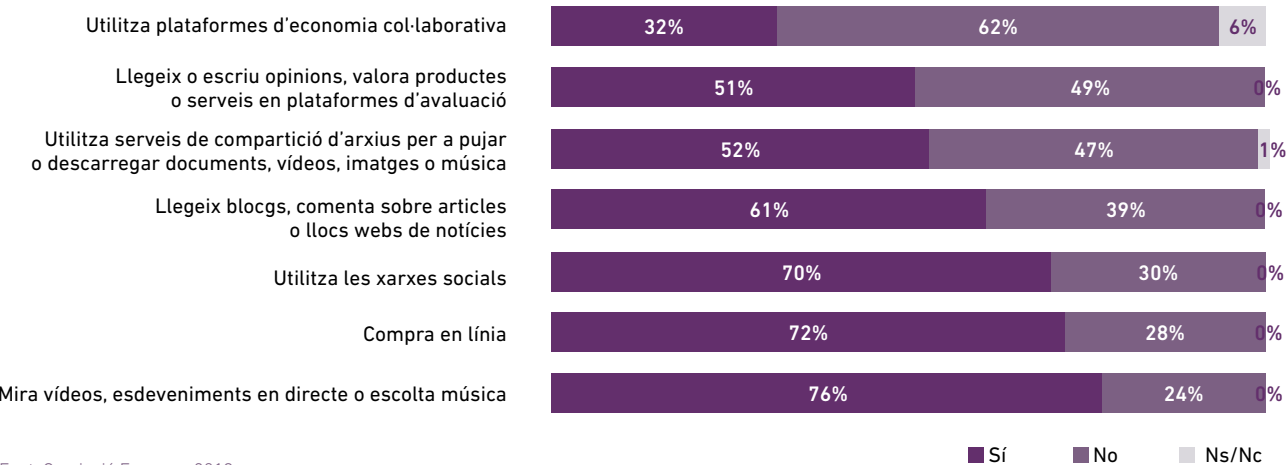
27 EUROPEAN COMMISSION, «E-Commerce Directive».

28 EUROPEAN COMMISSION, «Platform to business trading practices».

29 EUROPEAN PARLIAMENT, «Preventing the dissemination of terrorist content online (TERREG)».

L'objectiu del paquet legislatiu del Digital Services Act és que les plataformes en línia i la resta de serveis digitals es comportin de manera justa i transparent i que, alhora, el mercat únic digital romanguí competitiu i obert a les innovacions

Gràfic 5
Ús de plataformes en línia en la nostra quotidianitat



tembre de 2020.³⁰ A finals del 2020 doncs, s'espera que s'aprovin alguna de les mesures que conformen aquest paquet legislatiu.

Conclusió

La digitalització de la nostra realitat no s'atura. A Catalunya, per a seguir el seu ritme i avançar cap a una societat digitalment més justa, respec-

tuosa, transparent i innovadora calen establir marcs clars d'actuació en què es fixin els objectius prioritaris, les accions per dur-los a terme, així com la seva temporalitat en l'execució. Això és, identificar les peces interconnectades del trencaclosques digital català. La tasca és complexa, atesa la transversalitat de les matèries a les quals afecta, però alhora altament motivadora i engrescadora. I urgent. Per a fer-ho possible, es necessita d'una veritable coordinació i col·laboració entre totes les institucions catalanes.

Caldria esmerçar els esforços per a transitar, el més ràpid possible, cap a les xarxes 5G amb l'objectiu que el conjunt de la ciutadania pugui gaudir dels avantatges que proporciona. Així mateix, en un món en el qual gran part del debat públic i polític s'ha mogut en línia, es necessiten mesures significatives per a respondre a la manipulació de la informació i les campanyes de desinformació i *fake news*. Es necessita una major transparència en les formes en què es comparteix i es gestiona la informació a Internet. Uns serveis de

30 EUROPEAN PARLIAMENT, «Digital Services Act package: open public consultation».

comunicació audiovisual fiables i de qualitat són clau per a la democràcia, així com per garantir la diversitat cultural; i, entre d'altres, l'existència i trobabilitat de continguts audiovisuals de qualitat en català que puguin competir en mercats globals. Per tot això, i molt més, és indispensable una nova llei per al sector audiovisual a Catalunya.

Un altre dels elements és la urgent actualització de l'Agenda Digital per a Catalunya 2020 amb tots els diferents àmbits que comporta: consolidació de la metodologia emprada per les institucions europees als estudis prospectius i a les diferents anàlisis que es duuguin a terme pel que fa a l'estat de la digitalització a Catalunya;³¹ obrir una nova etapa en la creació i promoció d'*start-ups* en l'àmbit digital i fomentar la cooperació entre noves empreses i les ja consolidades; crear un marc regulador que propiciï la innovació digital; reforçar la seguretat dels fluxos de

dades; promoure la formació digital de la ciutadania, capacitant a les persones i evitant bretxes digitals entre les diferents generacions; promoure la integració de les petites i mitjanes empreses en l'era digital; introduir l'educació en comunicació en totes les etapes vitals de les persones, comprometent-hi l'escola i els mitjans de comunicació; fomentar la indústria 4.0; reforçar la presència i la imatge de Catalunya en innovació, recerca i desenvolupament en matèria digital; promoure la presència de projectes catalans en les diferents convocatòries de finançament europeu; i establir sinergies en el marc d'esdeveniments d'àmbit mundial i europeu que se celebren a Catalunya, com per exemple, el Mobile World Congress i l'Integrated Systems Europe. Unes accions clau per poder construir el futur digital de Catalunya, en el marc del mercat digital europeu, i en un món que avança de pressa i que no espera els qui no fan els deures. ■

31 Com per exemple, en l'Informe Economia i societats digitals de Catalunya, que pren com a metodologia la que utilitza la CE en el seu *Digital Economy and Society Index-DESJ* [Índex d'Economia i Societat Digital] presentat el 20 de juliol de 2020. Per a més informació a: GENERALITAT DE CATALUNYA, «Economia i societats digitals a Catalunya».

■ Bibliografia

EUROPEAN COMMISSION. «European Industrial Strategy Package» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «European Commission to harmonise the last pioneer frequency band needed for 5G deployment» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «How do online platforms shape our lives and businesses» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «Platform to business trading practices» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «Single market Act II (COM (2012) 0573)». Disponible a: <www.eur-lex.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «Shaping Europe's Digital Future» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «Summary Report on the targeted consultation on the method of calculation of the share of European works and the exemptions for low audience and low turnover —Art. 13(7) Directive (EU) 2010/13—» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «Summary Report on the targeted consultation on the practical application of the essential functionality criterion of the definition of video sharing platform services (Recital 5 of Directive 2018 /180)» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «The digital services act package» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «The Digital Economy and Society Index» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «Towards 5G» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN COMMISSION. «White Paper on Artificial Intelligence - A European approach to excellence and trust» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. «Decision (EU) 2017/899 of 17 May 2017 on the use of the 470-790 MHz frequency band in the Union» [en línia]. Disponible a: <www.eur-lex.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. «Directive (EU) 2018/1972, Establishing the European Electronic Communications Code» [en línia]. Disponible a: <www.eur-lex.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. «Directive (EU) 2018/1808 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services —Audiovisual Media Services Directive— in view of changing market realities» [en línia]. Disponible a: <www.eur-lex.europa.eu>

EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. «Directive (EU) 2010/13/EU on

the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services — Audiovisual Media Services Directive— in view of changing market realities» [en línia]. Disponible a: <www.eur-lex.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. «Regulation (EU) 2019/1150 of 20 June 2019 on promoting fairness and transparency for business users of online intermediation services» [en línia]. Disponible a: <www.eur-lex.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT. «Digital Services Act package: open public consultation» [en línia]. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT. «EU coordinated action to combat the COVID-19 pandemic and its consequences» [en línia]. Disponible a: <www.europarl.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT. «Legislative train – Europe fit for the digital age» [en línia]. Disponible a: <www.europarl.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT. «Preventing the dissemination of terrorist content online (TERREG)» [en línia]. Disponible a: <www.europarl.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT. «The Audiovisual Media Services Directive» [en línia]. Disponible a: <www.europarl.europa.eu>.

EUROPEAN PARLIAMENT. «The ubiquitous digital single market» [en línia]. Disponible a: <www.europarl.europa.eu>.